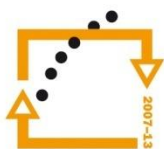

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Střední průmyslová škola a Vyšší odborná škola technická Brno, Sokolská 1

Šablona: Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

Téma: Planimetrie a stereometrie

Název: Odchylka a kolmost přímek

Autor: Ing. Vacková Věra

Číslo: VY_32_INOVACE_02-16

Anotace: *Prezentace je určena pro studenty středních průmyslových škol, obor strojírenství a technické lyceum. V prezentaci jsou uvedeny definice odchylky přímek v prostoru a kolmosti přímek, ke každé z definic jsou uvedeny příklady a úlohy na procvičení.*

Duben 2013

Metrické vlastnosti

Metrické vlastnosti zpřesňují popis prostorových vztahů geometrických útvarů.

Při zjišťování metrických vlastností přímek a rovin využíváme shodnosti úseček a úhlů.

Vzdálenosti bodu od přímky a od roviny definujeme pomocí planimetrického pojmu *délka úsečky*.

Odchylku přímek a rovin definujeme pomocí planimetrického pojmu *odchylka dvou přímek v rovině*.

Odchylka dvou přímek

Značení:

Odchylka φ dvou přímek p, q : $\varphi = |\angle pq|$

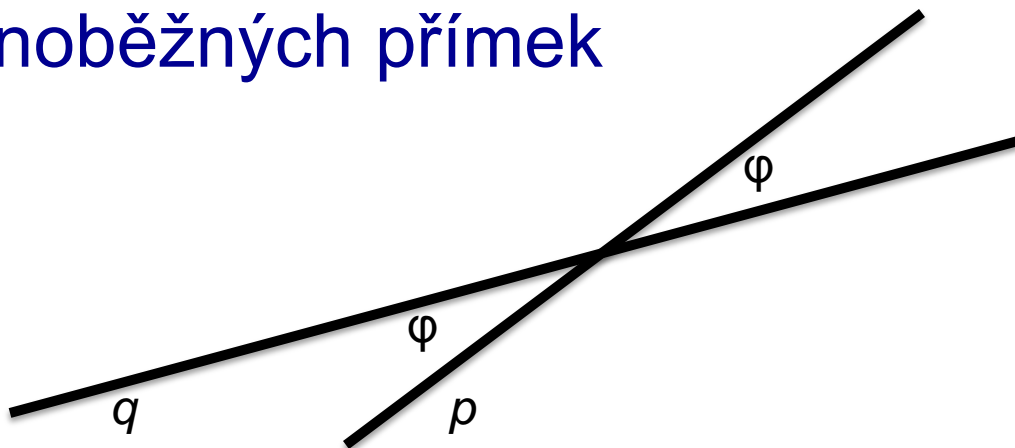
Odchylka dvou přímek ležících v rovině:

Odchylka dvou různoběžných přímek

je velikost každého z ostrých nebo pravých úhlů, které spolu přímky svírají.

Odchylka dvou rovnoběžných přímek

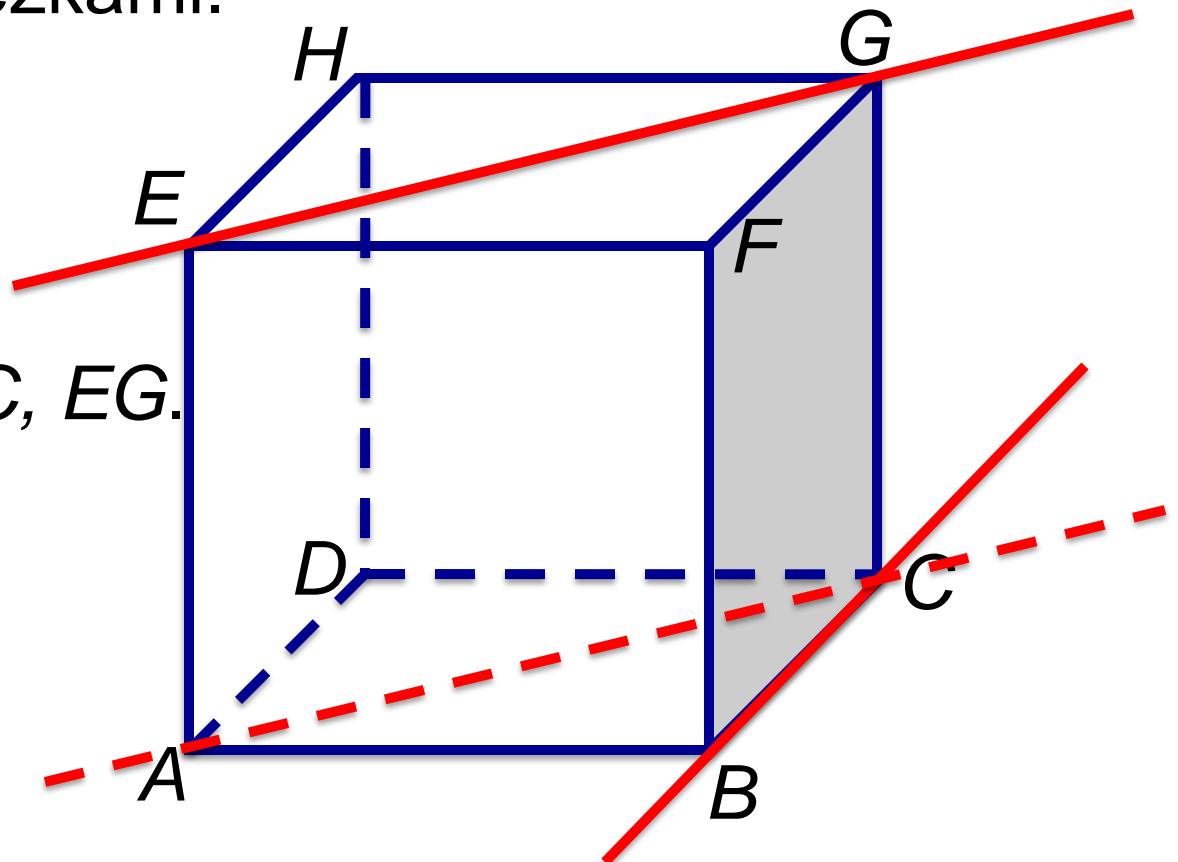
je 0° (0 rad).

Odchylka dvou přímek

Odchylka dvou mimoběžných přímek

je odchylka různoběžných přímek vedených libovolným bodem prostoru rovnoběžně s danými mimoběžkami.

Příklad odchylka BC , EG .

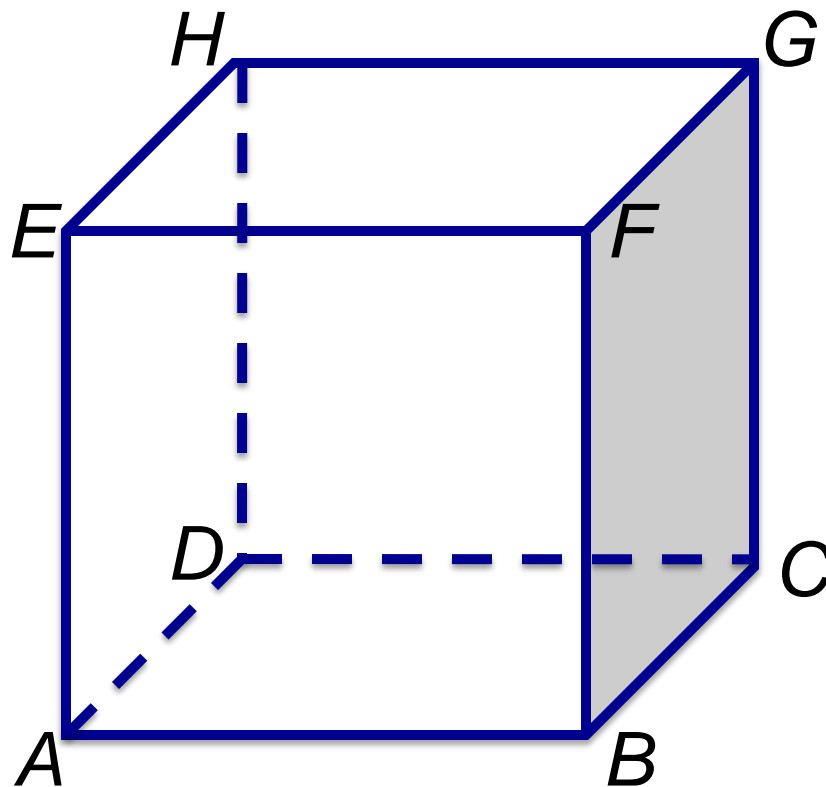
Zvolený bod C :
 $AC \parallel EG$

Úloha 1

Je dána krychle $ABCDEFGH$.

Určete odchylku přímek:

- 1) AB, AC
- 2) AC, AH
- 3) EF, FG
- 4) AB, EG
- 5) AH, CF
- 6) AH, BE

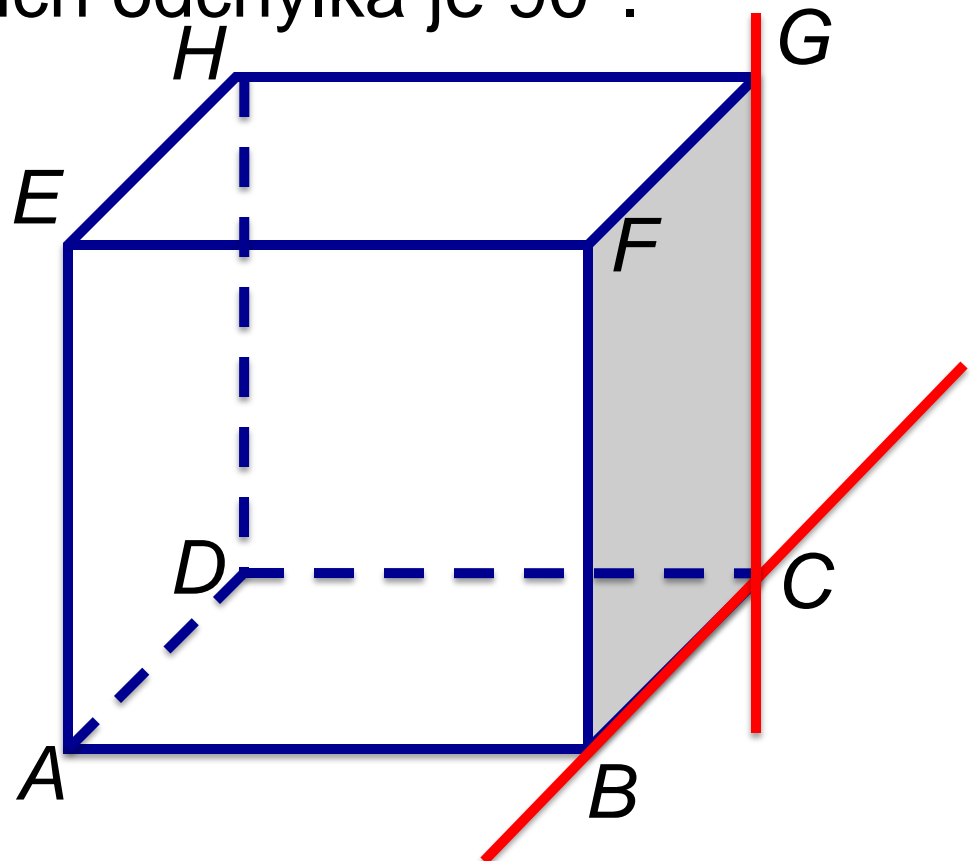
Kolmost přímek

Značení:

Dvě přímky p, q jsou kolmé: $p \perp q$

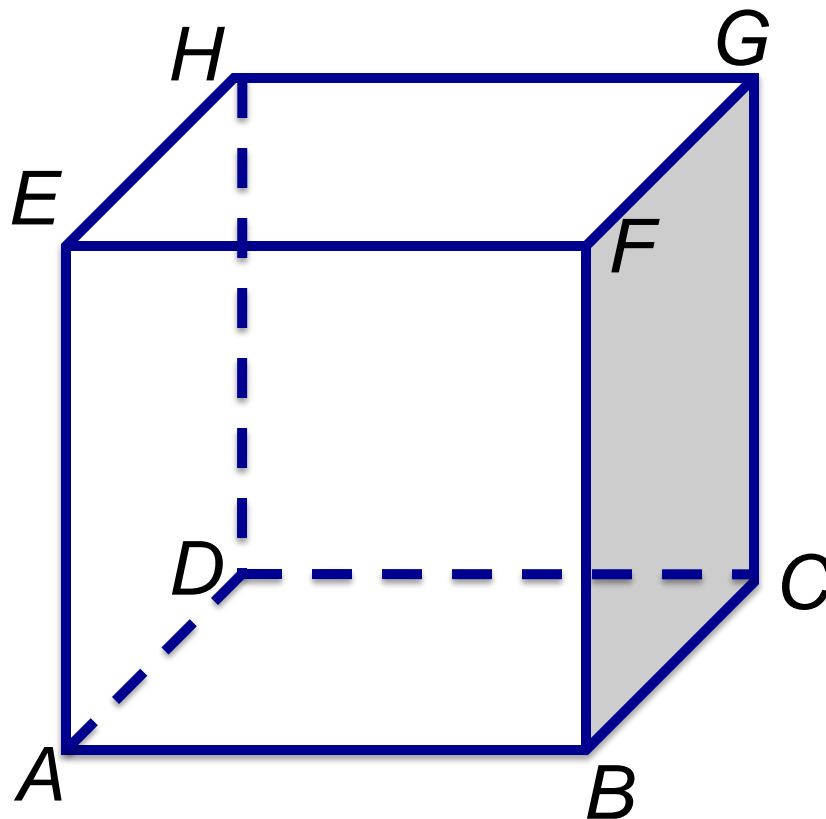
Dvě přímky jsou k sobě kolmé

právě tehdy, když jejich odchylka je 90° .

Úloha 2

Mohou být kolmé také mimoběžky?
V kladném případě uveďte příklady na
znázorněné krychli.

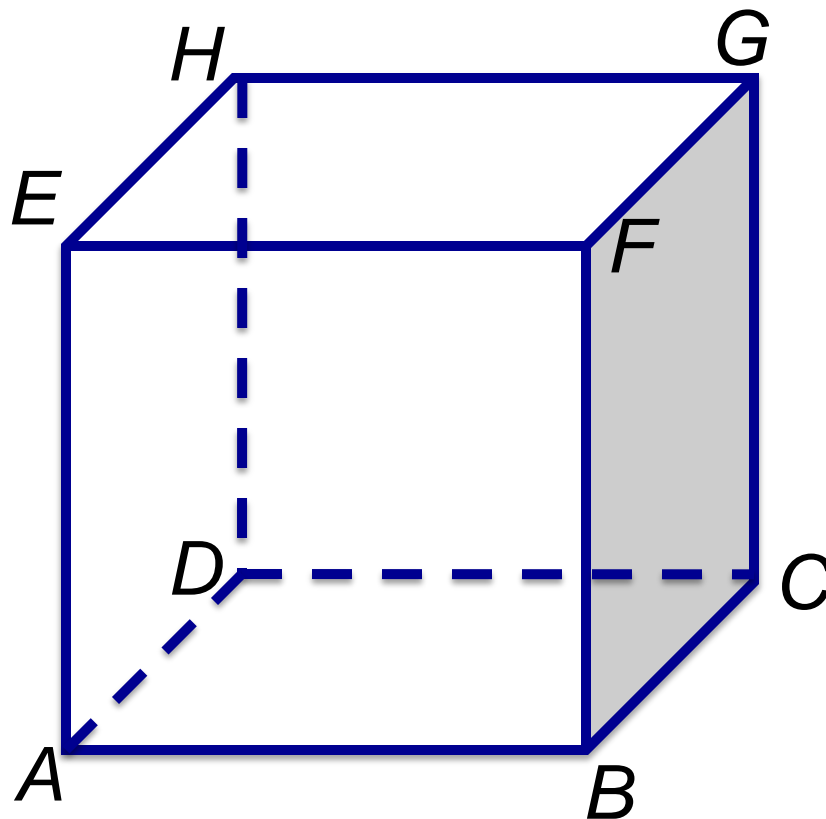

Úloha 3

Rozhodněte, zda pro přímky p, q, r v prostoru

platí: 1) je-li $p \perp q$ a $q \perp r$, pak $p \parallel r$,

2) je-li $p \perp q$ a $q \perp r$, pak $p \perp r$.

Zdroje

- Pomykalová, E. *Matematika pro gymnázia Stereometrie*. 3.vyd. Praha: Prometheus, 2005. ISBN 80-7196-178-7
- Kadleček, J. *Geometrie v rovině a v prostoru pro střední školy*. 1. vyd. Praha: Prometheus, 1996. ISBN 80-7196-017-9
- Obrázky použité v prezentaci jsou vytvořeny v aplikaci Microsoft PowerPoint for Mac.